GAZETA LWOWSKA.

W Piątek — Nro. 39. — 7. Kwietnia 1826.

WIADOMOŚCI KRAIOWE.

— *Z Wiédnia d. 27. Marca.* —

N. Pan z powodu, że Jenerał Jazdy Baron Frimont w tych dniach kończy piędziesiąt lat służby, raczył napisać własnoręcznie do niego w sposób następuiący;

»Kochany Jenerale Jazdy, Baronie Frimont!«

»Przy kończeniu WPana piędziesiątoletniego zawodu służby woyskowéy z ostatnim dniem Marca r. b. oświadczam WPanu Móy zupełny udział. Skutki działań WPana w tym długim i odznaczonym okresie służby, gorliwość ku dobru służby i przychylność do osoby Moiéy ziednały WPanu prawo do Moiego szczególnego upodobania i wdzięczności, które WPanu z roskoszą oświadczam, przekonany, że WPan i nadal z równą gorliwością służyć będziesz, do czego łączę życzenie, abyś WPan ieszcze długo był w stanie poświęcać Mi swoie usługi.«

»W Wiédniu d. 27. Marca 1826.«

»Franciszek *mp.*«

C. K. Profesor Chyrurgii w Uniwersytecie Wiédeńskim Dr. Franciszek Xawery Kawaler Rudtorffer, przesławszy Królowi Pruskiemu exemplarz dzieła swoiego: *Armamentarium chirurgicum selectum*, otrzymał od Króla w dowód iego zasług około nauki chyrurgiczney, złoty medal Akademii Umieiętności, który mu wręczyło król. Poselstwo na c. k. Dworze.

— *Z Illiryi.* —

Gazeta w Lubiannie wychodząca donosi z tegoż miasta z dnia 20. Marca: »W d. 17. z południa rozpczęły się w tuteyszéy Katedrze, iakoteż we wszystkich kościołach miasta i przedmieść publiczne modły o zachowanie i prędkie wyzdrowienie nayukochańszego Oyca kraiu, przy naywiększym udziale tuteyszych mieszkańców. Podczas, gdy wierni poddani w tęskliwym smutku swe pobożne modły przesyłali do Nieba za drogim Władzcą, pocieszaiące poselstwo ze Stolicy o wyzdrowieniu N. Cesarza przyniesło onym radość i wszyscy dziękowali Naywyższemu za łaskawe wysłuchanie naygorętszych życzeń. W skutek téy pocieszney nowiny odprawiano onegday i dzisiay uroczyste dziękczynne modły za utrzymanie uwielbianego Oyca kraiu, przy wielkiém zgromadzeniu mieszkańców ze wszystkich Stanów.

W skutek pocieszaiącéy wiadomości o szczęśliwém wyzdrowieniu N. Cesarza rozpoczęło się w d. 20. Marca w Tryjeście w kościele farnym *di S. Maria Maggiore* uroczyste dziękczynne nabożeństwo, przy odśpiewaniu hymnu S. Ambrożego, na którém znaydowały się cywilne, woyskowe i mieyskie Władze, wraz z wielką liczbą mieszkańców wszystkich klass, którzy z tém żywszém uczuciem radości byli obecni, im większy panował smutek ze słabości powszechnie ukochanego Oyca kraiu. Podczas *Te Deum*, wszystkich okrętów stoiących w porcie powiewały bandery, i tak austryiackie iakoteż obce były świetnie przybrane. Wieczorem oświecono dobrowolnie rozmaite publiczne iakoteż wiele prywatnych gmachów.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Brazyliia.

Manifest Dworu Rio-de-Janeirskiego, wypowiadaiący woynę Ziednoczonym prowincyiom nad rzéką la Plata:

(Ciąg dalszy.)

Przy wstąpieniu na Tron Cesarza, które w skutek iednomyślnie obiawionych życzeń wszystkich prowincyy Brazyliyskich w d. 12. Październiku 1822. zaszło, mieszkańcy prowincyi po téy stronie la Plata dowiedli dostatecznie z nayżywszym zapałem udziału, do tego po wszystkie czasy w rocznikach nowego świata wiekopomnego zdarzenia, iż wszystko z ich strony stało się z zupełną wolnością i uwagą na ich własny interes. Wszystkie Cabildos, wszystkie miasta i woysko téy prowincyi ogłosili uroczyście Cesarzem Dom Pedra I. i onemuż wykonali przysięgę wierności, oraz w sporządzonym na ten koniec publicznym dokumencie oświadczyli, że iedynie opieka Cesarza, która położyła tamę rewolucyi, zniosła spiski burzycieli spokoyności, broniła praw ludów, spokoyności publiczney, bezpieczeństwa poiedyńczych, i własności obywateli, może zabezpieczyć niepodległość i wolność ich kraiu.

Rząd Buenos-Ayreski, nienawisny wszystkim monarchicznym instytucyiom, nie mógł dłu-

)(

żey swoiéy ukrywać niechęci, a widząc, że wszystkie iego zabiegi, rozbiiaią się o niezłomną wierność mieszkańców, postanowił przeto wysłać Komisarza do Rio de Janeiro, który w tonie rozkazuiącym, iaki, gdyby nawet od naymożnieyszego Państwa pochodził, zaledwoby był do zniesienia, żądał kategoryczney odpowiedzi na pytanie: czyli Prowincyia Monte-Video ma być z Buenos-Ayres połączona, lub nie?

Dwór Rio de Janeirski, zawsze w postępowaniu swoiém otwarty i rzetelny, nie wahał się i na chwilę przyiąć tego Komisarza, i onemuż z umiarkowaniem ale oraz stanowczo odpowiedział, iż nie przyznaie Rządowi Buenos-ayreskiemu prawa, takie czynić zapytania, iednakowoż Ministeryium Brazyliyskie, aby postępowanie swoie zupełnie usprawiedliwiło, dodało do tey odpowiedzi niektóre obiaśnienia w Nocie z d. 6. Lutego 1824.

W skutek tego otwartego oświadczenia, zdawał się Rząd Buenos-Ayreski odstępować od swych niesłusznych roszczeń; atoli iego późnieysze postępowanie dowodzi iawnie, że swe prawdziwe tail zamiary, i tylko czekał pomyślnéy pory uderzyć na Brazylyią, lecz nie przez publiczne i formalne wypowiedzenie woyny (coby bardziey odpowiadało sprawiedliwości, któréy innych chce nauczać), ale nayniegodziwszemi i naybardziey wzgardy godnemi zabiegami. Poselstwo tego Komisarza, który się oraz mienił być tłómaczem życzeń, przypisywanych mieszkańcom Bandy oryientalnéy, nie było onym tayne; atoli tak mocno postanowili być złączonymi z Brazylyią, iż, gdy Cesarz poddanym swoim raczył udzielić proiektu do Konstytucyi Państwa i onych wezwał, aby względem każdego artykułu tego proiektu z zupełną otwartością czynili uwagi, po uprzednim w każdym dystrykcie prowincyi rozbiorze onego przyięli ten proiekt do konstytucyi z zastrzeżeniem warunków, obiętych aktem inkorporacyi.

Przywiedzione tu liczne fakta dostateczne byłyby do okazania rzetelności i prawości połączenia prowincyi cysplatańskiéy z Brazyliią; tymczasem niedawno zaszłe zdarzenie nie dozwala żadney wątpliwości; a to, mianowanie Deputowanych do zgromadzenia ustawodawczego udziału w reprezentacyi narodowéy, pomimo wszystkich intryg i wiarołomnych poduszczeń Rządu Buenos-Ayreskiego.

Ten iest krótki, lecz wierny obraz faktów, ściągaiących się do połączenia Prowincyi z tey strony rzeki la Plata z Państwem Brazyliyskiem. Któżby po tych niewątpliwych i gruntownych dowodach ieszcze wierzył, że Rząd Buenos-Ayreski powątpiewać będzie o ważności dobrowolnego wcielenia téy prowincyi, i odważy się czynić roszczenia do posiadania téyże, iakby onemu sposobem nieprawnym wydartą była. Krok takowy zdaie się w istocie niedowierzenia; a iednak Rząd ten, nieprzestaiąc knować buntu przeciwko Brazylyi, zdiął larwę, iego wiarołomne zamiary pokrywaiącą, skoro sądził, że mu się podała sposobność onych uskuteczuienia.

Dwór Rio de Janeirski wielce został zdziwiony, widząc, że Rząd Buenos-Ayreski, bez uprzedniego woyny wypowiedzenia, przeciwko wszelkim zasadom praw narodów, dozwolił ze swoiego kraiu wyyść kupom zbroynym burzycieli spokoyności dla zrobienia powstania w Prowincyi z tey strony rzeki la Plata, i że za porozumieniem się z Frusctuoso Rivera, tym zdrayca, który część woyska sobie poruczonego uwiódł i przeciwko Państwu Brazyliyskiemu tę samę broń obrócił, którą mu powierzono do utrzymania spokoyności w Prowincyi.

Gabinet Rio de Janeirski ani na chwilę nie ociągał się tych, którzy z drogi honoru zboczyli naprowadzić wszelkiemi do tego właściwemi środkami, i onych z obłędu wywieść, oraz żądać od Rządu Buenos-Ayreskiego potrzebnych obiaśnień o udziale, który zdawał się mieć do tego powstania.

Rząd ten wierny swéy zwyczaynéy dwuięzyczności, oświadczył, iż z powstaniem w Prowincyi po tey stronie rzeki la Plata nie ma związku, a iednakże mimo ponawianego wezwania Dowódzcy eskadry cesarskiéy na rzece la Plata stoiącey, i Sprawuiącego interesa brazyliyskie w Buenos-Ayres, wzbraniał się ciągle odwołać swych poddanych, iakoteż publicznie i formalnie naganić zbrodnicze przedsięwzięcie, które w tak wysokim stopniu zagrażało spokoyności Państw obudwóch. I podczas, gdy Brazylyi odmawiał tego aktu sprawiedliwości, wzywał inne prowincyie Buenos-Ayreskie do dania pomocy buntownikom Bandy oryientalnéy, któréy potrzebowali.

Kiedy do wszystkich pomienionych tu faktów następuiące ieszcze dodamy: — mianowicie utworzenie linii woyskowéy w Araguay, bez żadnego widocznego pozoru, i bez zawiadomienia o tém Dworu Rio de Janeirskiego, iak to zwyczaiem iest między narodami cywilizowanemi. kary godne zachęcenie, dane poddanym swoim do rozboiu morskiego w zatoce Buenos-Ayreskiéy; obraza wyrządzona przez pospólstwo Konzulowi Cesarza Jegomości, i herbowi Cesarskiemu na domie przez tegoż zamieszkałym, bez zadosyć uczynienia ze strony Rządu; nakoniec wszędzie czynione uzbraiania, zakupywanie okrętów woiennych, werbowanie obcych Oficerów

morskich — przeto naymnieyszéy nie było iuż wątpliwości o wiarołomnych zamiarach Rządu Buenos - Ayreskiego.

(*Dokończenie nastąpi.*)

Portugaliia.

Gazeta Lizbońska z d. 7. Marca zawiera wyrok Króla Portugalskiego, którym córkę swoię Donnę Izabellę Maryią czyni Rejentką. Takowy opiewa wsposobie następuiącym:

Wydział Spraw Wewnętrznych.

N. Cesarz i Król, Pan nasz, nieustannie z oycowską troskliwością nad Rządem Swego ukochanego ludu czuwaiąc, przeięty życzeniem, aby usunąć wszystko, coby onegoż spokoyność i bezpieczeństwo naruszyć mogło, i niespuszczaiąc z pamięci tey ważnéy troskliwości, nawet śród bólu i cierpień, któremi go Boskiéy Opatrzności w teraźnieyszéy chorobie dotknąć się podobało, raczył następuiący ogłosić wyrok:

Ponieważ dla Rządu tych Państw i kraiów w ciągu Moiéy teraźnieyszéy choroby należy miéć ostrożność, iżby przerwane sprawy nawet przez czas krótki, nie pomnożyły się, a ztąd nie powstała trudność w załatwieniu onych, wolą iest Moią upoważnić do Rządu Infantkę Donnę Izabellę Maryią, Moią serdecznie ukochaną Córkę, w połączeniu z Radcami Stanu, obranym Patryiarchą Kardynałem, Xięciem Cardaval, Margrabią Villada, Hrabią Arcos i Ministrami Sekretarzami Stanu w każdym Wydziale Ministertwa Stanu. Wszystkie sprawy rozstrzygane będą głosów większością; głos Infantki w razie równości ma być zawsze rozstrzygaiącym. Mam nadzieię, że wszyscy pełnić będą administracyię ze sprawiedliwością dla Moich poddanych i postępować z mądrością, czego życzę. To Cesarskie i Królewskie postanowienie, ieźli będzie się podobało Bogu powołać Mnie do siebie, tak długo w swoiey mocy pozostać ma, dopóki prawy Następca téy Korony w téy mierze nie postanowi.

Na dopełnienie Moiey Ces. Król. woli rozkazuię Moiemu Ministrowi Spraw Państwa Jose Joaquim de Almeida e Arango Corrca de Lacerda przezemnie podpisane odpisy tego wyroku przesłać do wszystkich wydziałów, któreto odpisy przez Moiego wyżey wspomnionego Ministra Spraw Państwa podpisane, za autentyczne iak sam oryginał, pomimo wszystkich przeciwnych ustaw rozporządzeń i rozkazów uważane być powinny. W Zamku Bomposta, d. 6. Marca.

Zmarły Król i Cesarz Jan VI. urodził się d. 13. Maia 1767. W roku 1799 obiął Rejencyią w imieniu Królowey swoiey matki. W roku 1816 wstąpił po niéy na Tron i udawszy się do Brazylii przy wtargnieniu Francuzów do Portugalii został w Rio-de-Janeiro koronowany. W roku 1790 iako Xiąże Brazylii zaślubił się z żyiącą ieszcze Królową, Karoliną Joachimą, córką Karola IV. Króla Hiszpańskiego, urodz. 1775.

Z tego małżeństwa są dzieci następuiące:

1) Wdowa po Infancie Piotrze Karolo Hiszpańskim, Infantka Teresa, urodz. 1793; bawi na Dworze Hiszpańskim; 2) teraźnieyszy Cesarz Brazylii, Piótr urodz. 1798 zaślubiony od 1817 z Arcy-Xiężniczką Leopoldyną Austryiacką, córką N. Cesarza Franciszka, z którego małżeństwa iest trzy córek i niedawno narodzony Xiąże; 3) małżonka Infanta Karola Hiszpańskiego; 4) Xiężniczka Izabella Maryia, urodz. 1801, ta sama, która teraz obięła Rejencyią; 5) Xiąże Michał, urodz. 1802; b) Xiężniczka Anna urodz. 1805.

Wielka Brytaniia i Irlandyia.

Gwiazda z d. 20. Marca wieczorem udziela wyimków z gazet Londyńskich z d. 17. i 18. t. m. Stan zdrowia Króla Jegomości, który od nieiakiego czasu cierpiał napady podagry, pogorszył się w d. 13. przez przyłączenie się zapalnych symptomatów; dwóch krótne krwi puszczenie przyniosło ulgę dostoynemu choremu i Król Jegomość codziennie ma się lepiey. Oto są następuiące w tey mierze buletyny lekarskie:

King lodge, Windsor Park d. 16. Marca.

Król cierpi od trzech tygodni napady podagry; zeszłego Poniedziałku miał Monarcha gorączkę z zapalnemi symptomatami. W Poniedziałek i Wtórek puszczono krew Królowi, poczém Monarcha znacznéy doznał ulgi.

(Następuią podpisy król. lekarzy.)

Z d. 17. Marca o 3go z południa.

Król spał spokoynie. Monarcha nie ma gorączki, i zdrowszy.

Z d. 18. Marca rano.

Król znowu dobrze noc przepędził. Monarsze ciągle się polepsza.

Gazety Londyńskie zaprzeczaią wieści iakoby Jenerał Mina miał udać się do Hiszpanii; ma ón ciągle mieszkać w domu wieyskim pod Bristolem.

Kanclerz Izby Skarbowéy przełożył Izbie Niższéy budżet na rok bieżący. Takowy wylicza wydatki na 56 mil. 328,421 funt., a dochody na 57 mil. 42,000 funt. Ma być 8 mil. rewersów skarbowych ustalonych to iest w wieczyste dochody zamienionych. Parlamentowi ma być przełożona ustawa, podług którey na przyszłość fundusz długi umarzaiący użyty ma być wspólnie do redukcyi ustalonych iak i nie ustalonych długów.

Na mocy owego ustalenia maią być owe 6 mil. funt. wypłacone, które bank Rządowi zaliczył a resztą zmnieyszona zostanie ilość w obiegu będących rewersów Izby Skarbowéy o 2 do 3 mil. funt.

Francyia.

Izba Parów słuchała w d. 11. Marca zdania sprawy Margrabiego Maleville względem nowéy ustawy o spadku, którą rozpoznać za dni ośm przeznaczono i rozpoczęła obrady nad proiektem do ustawy dotyczącey się przestępstwa Francuzów w Lewancie.

Izba Deputowanych słuchała tylko zdania sprawy z licznych prośb, z których tylko iedna P. Martina z Paryża tyczyła się publicznego dobra, bo wnosiła na zniesienie gier hazardowych i loteryi, które kosztuią podatki płacących więcey iak 50 mil. a kraiowi czynią nieco więcey iak 7 mil.

W d. 13. Marca zaięła się Izba Deputowanych rozpoznaniem proiektu do ustawy względem podziału wynagrodzenia przeznaczonego osadnikom St. Domingo. Prezydent odczytał pierwszy artykuł opiewaiący: »§. 1. Summa 150 mil. frank. rozporządzeniem z d. 17. Kwietnia 1825 byłym osadnikom przeznaczona powinna być całkiem i bez wszelkiego potrącenia ni na korzyść kraiu, ni na własność publiczną ni prywatną, którąby mu przez brak dziedziców przypaść mogła, między tych podzieloną.« §. 1. Po nieiakich sporach został takowy w owym kształcie przyięty. P. St. Cricq iako dyrektor bióra handlowego uczynił uwagę, że handel zamienny z Haytą czyni iuż teraz 30 mil. frank. niebawem doydzie 40 mil. i trudnić będzie 100 okrętów, biorących 25,000 beczek. Na posiedzeniu z d. 14. naradzano się nad artykułami 2, 3, 4, 5 i 6 i takowe przyięto.

Jak słychać następuiącym sposobem rozdzielili się Mówcy w Izbie Parów do rozpraw nad proiektem do ustawy o prawie pierworodzenstwa: za ustawą: PP. Saint-Roman, Montalembert, Rougé; o ustawie: PP. Hrabia Roy, Lainé, Xiążę Decazes, Coislin; przeciwko ustawie: PP. Molé, Pasquier, Barante, Germiny, Xiążę Choiseul, Xiążę Broglie, Hrabia Cornudet, Hrabia Daru, Hrabia Simeon, Hrabia Labourdonnaye, Hrabia Lanjuinais, Hrabia Tasther.

Izba Parów skończyła w d. 14, Marca rozpoznanie proiektu do ustawy o ukaraniu Francuzów za przestępstwa w Lewancie popełnione i ieden po drugim przyięła 42 paragrafy. Poczem cały proiekt podany był do głosowania i został większością 139 głosów przeciwko 4 przyięty. — Izba odroczyła posiedzenie na d. 16. t. m.

Słychać, że Rząd Francuzki ma zamiar wysłać pełnomocnego Ministra do Rio de Janeiro.

Król pozwolił, aby na wsparcie braci Frankonich, przez pożar ich cyrku uszkodzonych, teatra Królewskie dawały przedstawienia, Wice-Hrabia Larochefoucauld kazał dać z funduszu sztuk nadobnych 10,000 fran., a Minister Spraw Wewnętrznych przedłużył onym przywiley od d. 16. Marca b. r. do Kwietnia 1840.

Gwiazda, która w Numerze Swoim z d. 17. Marca doniosła o zawarciu traktatu handlowego między Francyią a Angliią, oświadcza teraz w następnym Numerze, że miasto: W. Brytania, stać powinno: Brazyliia.

Gwiazda z d. 21. z. m. wieczorem zawiera następuiący artykuł: »Dzienniki alarmuiące poczęły znowu dzisiay swoie obroty. — Gazeta Codzienna podług wieści na giełdzie zapowiada, że w Madrycie były rozruchy pospólstwa. Wczoray odebrano w Paryżu listy z Madrytu donoszące, że zupełna panowała tam spokoyność. — W innym Dzienniku czytamy, że wieść o śmierci N. Cesarza Austryiackiego rozeszła się w Paryżu; listy z Wiednia z d. 14. t. m. wieczorem donoszą przeciwnie, że stan zdrowiu Cesarza Jegomości polepszył się.*) — Wysłanie znaczney wyprawy z portów Angielskich na rzekę Tagus, i powstanie w Brazylii, które zmusić miało Dom Pedra schronić się na okręt liniowy Angielski, są równie bezzasadne. — Nie można w tych wszystkich wiadomościach co innego postrzegać iak zły humor nieukontentowanego liberalizmu lub czyste spekulacyie giełdy, ponieważ takowe wieści nie trwaią 24 godzin, a dzień następuiący karze bayki swoiego poprzednika, kłamstwem.«

Prussy.

Gazeta Akwisgrańska podług listu kupieckiego z Berlina donosi, że towarzystwo handlu wełną na iarmark Berliński wełniany z następnego wiośnianego strzyżenia zebrało 1,500,000 talarów w gotowiźnie, dla wsparcia tych właścicieli owczarni, którzy koniecznie potrzebuią pieniędzy, by nie zostali zmuszeni swoię wełnę za iakąbąć cenę przedawać. Taż Gazeta dodaie, że dla innych prowincyy w Prusach, iak zapewniaią, iest iuż w gotowiźnie więcey iak dwa miliony talerów, aby spadaniu cen wełny zaliczaniem pieniędzy zapobiedź.

*) Dnia 22. z. m. nadeszła przez telegraf do Paryża wiadomość o szczęśliwém skończeniu się choroby N. Cesarza Austryiackiego
Podp. Do. Aust.

(Do tego Numeru Gazety dołączony iest Ner. 14. Rozmaitości.)

Redakcyia Józefa Bensy; Druk Piotra Pillera.